

Dailininkas poetas kunigas Petras Markevičius

Būsimasis kunigas, dailininkas ir poetas Petras Markevičius gimė 1912 m. gegužės 30 d. Utenoje, amatininkų Juozo Markevičiaus ir Onos Baltrūnaitės šeimoje. Tėvai buvo matę pasaulio žmonės, net Maskvoje gyvenę.

Petras 1924 m. baigė Utenos pradžios mokyklą, o 1933 m. – gimnaziją. Tais pačiais metais įstojo į Kauno kunigų seminariją. Kunigu išventintas 1938 m. birželio 11 d.

P. Markevičius vikaravo Pumpėnuose, Vabalninke (čia kartu ėjo ir mergaičių žemės ūkio mokyklos kapeliono pareigas), Kamajuose. Klebonu buvo Daunoriuose, Upytėje, Anciškyje, Dambavoje, o nuo 1964 m. iki mirties – Biliakiemyje. Tiesa, K. Misius ir R. Šinkūnas rašo, kad Biliakiemyje jis kunigavo nuo 1940 m., o vėliau čia buvo paskirtas klebonu. B. Kviklys teigia, kad jis ten klebonavęs 1983 m.

Dambavos parapijos klebonu Petras Markevičius buvo 1958-1964 metais.

Klebonaudamas Upytėje, kunigas P. Markevičius kuravo Ėriškių parapiją. Dar 1924 m. ėriškietis Mykolas Klikūnas buvo paaukojęs bažnyčiai pinigų. Už juos kunigas P. Markevičius pastatė naują didįjį altorių, perdengė bažnyčios stogą cinkuota skarda. 1939 m. bažnyčios vidus ir išorė išdažyti aliejiniais dažais. Buvo pradėta statyti ir parapijos salė, bet prasidėjusio Antrojo pasaulinio karo bei okupacijų laikmečiai nebeleido šio darbo baigti.

Būdamas Biliakiemio klebonu, P. Markevičius, kartu su kitais kunigais pasirašė protesto laiškus tuometiniams TSRS vadovams L. Brežnevui, J. Andropovui, M. Gorbačioviui.

Nuo 1931 m., dar būdamas gimnazistu, Petras Markevičius pradėjo rašyti eilėraščius. Kūrinėlius spausdino gimnazijos sienlaikraštyje, vėliau – laikraščiuose. Pasirašinėdavo *Petras Markaitis*. Jo religinės poezijos paskelbta Lietuvos ir JAV lietuvių išeivijos žurnaluose. Po mirties išleistas 83 eilėraščių rinkinys „Viršukalnių aidas“ (1990), iliustruotas autoriaus tapybos darbų nuotraukomis. P. Markevičiaus eilėraščių kompozicija grindžiama klasikinės ritmikos dariniais, artimais V. Mykolaičiui-Putinui ir J. Baltrušaičiui. 1933-1938 m. kūryboje ryškiai susiformavo jo poezijai būdingas kryžiaus ir aukos įvaizdis. Pasiryžimas tarnauti Dievui ir žmonėms nuspalvino visą poetinį pasaulį: „*Aš – blėstanti dulkė, o didis Kūrėjau, / šventuos spinduliuos pasinert panorėjau*“.

Parašė poezijos ir vaikams, kurios rinkinėlis „Vienas žodis“ irgi išleistas po autoriaus mirties 1990 m.

Jau gimnazijoje išryškėjo ir kitas meninis polinkis – piešti. Daugiausia kunigas tapė XX a. 7 ir 8 dešimtmečiais. Tapyba reiškė meilę gamtai, žmogui, Kūrėjui. Tapė aliejiniais dažais ant kartono. Paveikslų nerėmindavo.

Tapybos parodos surengtos irgi po kunigo mirties: pirmoji 1988 m. Utenoje, vėliau – Panevėžyje, 2003-iaisiais Naujamiesčio dailės galerijoje.

„*Ak, norėčiau dar pabūti. / begaline meile degti / kaip lempelėje ugnelė / prieš altorių dieną naktį!*“ – eilėraštyje „Nusineš mane netrukus“ skelbė kunigas. Deja, 1987 m. balandžio 25 d. kunigas Petras Markevičius mirė. Palaidotas Utenos bažnyčios šventoriuje.

P. Markevičius buvo idealistas, žavėjosi jaunais žmonėmis. Dėl tokio kuklumo mažai kas ir žinojo tylų provincijos kunigą, po motinos mirties kantriai nešusį, ir kasdieninės buities naštą: su gėlėmis ant lango, dėl kurių žiemą bijodavo išvažiuoti pas toliau gyvenusius gimines, su keliomis lysvelėmis varginančio daržo, su amžinai gendančiais tranzistorium ir televizorium... „*Toli, vienišoj vienuoj, nuo pasaulio atskirtas, su girios dvasia svetima gyvenu*“, – prisipažįsta poetas. Visą savo sielą kunigas sudėjo į maldą ir kūrybą.

Literatūra

1. A. A. kun. Petras Markevičius (P) (1912 – 1938 – 1987) // Katalikų kalendorius žinynas 1988. – K. – V. – 1988. – P.165.
2. Aidukaitė R., Sokolnikova S. Kunigas Petras Markevičius // Tarnavę Dievui ir žmonėms, Konferencijos, įvykusios 2002 m. gruodžio 20 d., pranešimų tezės. – Panevėžys. – 2002. – P.4.
3. Aidukaitė R., Sokolnikova S. Kunigas Petras Markevičius // Tėvynė. – 2003 03 05.
4. Galkienė D. Atsisveikinta su Petro Markevičiaus tapyba // Tėvynė. – 2003 07 09.
5. Juknevičius P. Dambavos parapijos kunigai / Lankstukas. – Panevėžys. – 2002.
6. Kubilius V. Markaitis // Lietuvių literatūros enciklopedija. – V. – 2001. – P.314.
7. Kviklys B. Lietuvos bažnyčios. Panevėžio vyskupija. – T.4. – Chicago, Illinois. – 1984. – P.115, 166.
8. Lietuvos katalikų bažnyčios kronika (toliau – LK BK). – T.7. – Chicago. – 1984. – P.328, 573.
9. LK BK. – T.9. – Chicago. – 1989. – P.130, 132, 134, 135.
10. Misius K., Šinkūnas R. Lietuvos katalikų bažnyčios. – V. – 1993. – P.131.
11. Prascevičius E. Dambavos bažnyčios istorijos fragmentai. – Radviliškis. – 1995. – P.8.
12. Slavinskaitė I. „Toli, vienišoj vienuoj, nuo pasaulio atskirtas // Markaitis P. Viršukalnių aidas. – V. – 1990. – P.5–13.